

Gezamenlijk beleidsplan van de Protestantse
Gemeente Ter Apel en de Protestantse Gemeente
Valthe/Valthermond

2026-2031

Twee kerken - drie pijlers

Inhoudsopgave

Voorwoord

1. Het waarom van een beleidsplan en werkwijze
2. Waar komen we vandaan?
3. Missie: hier staan we voor!
4. Visie: hier gaan we voor!
5. Drie pijlers
6. Verder bouwen op de pijlers
7. Huiswerk voor de komende jaren
8. Ledenaantal november 2025

Nawoord

Voorwoord

Voor u ligt het beleidsplan van de Protestantse Gemeente Ter Apel en de Protestantse Gemeente Valthe/Valthermond. Dit beleidsplan is gezamenlijk door beide gemeenten opgesteld. Het is geen traject richting een samengaan van de gemeenten. Wel zoeken we elkaar op, werken we samen waar dat kan en houden we elkaar op de hoogte. Zo leren we van elkaar en blijven we verbonden.

Twee gemeenten die ieder hun eigen geschiedenis, kleur en kracht hebben en die er bewust voor kiezen samen op te trekken. Juist in die samenwerking ontdekken we hoe we elkaar aanvullen en versterken. Zo vormen we samen een gemeenschap.

Wat bedoelen we met gemeenschap? Gemeenschap is méér dan een verzameling mensen. Het is het samen dragen van geloof, hoop en liefde. Het is een plek van ontmoeting, van zorg voor elkaar en van verbondenheid met God. Gemeenschap is nooit af. Zij blijft altijd in beweging – net zoals ons geloof en onze kerk.

Ons beleidsplan wil een realistische kijk bieden op wie wij zijn. We zien hoe onze gemeenten vergrijzen, en tegelijk hoe velen zich met toewijding inzetten voor het kerkelijk leven. Kerk-zijn in deze tijd betekent midden in een chaotische wereld willen staan voor rust, voor ontmoeting en voor gemeenschapszin. Wij geloven dat wij in vertrouwen onze weg mogen gaan, juist in onze dorpen, juist in deze tijd. Want de toekomst van de kerk ligt niet alleen in onze handen. Ook God zelf waakt over Zijn kerk. Dat besef ontkramp, ontspant en inspireert.

Wij hopen dat dit beleidsplan niet slechts in de kast terechtkomt. Onze wens is dat het, voorafgaand aan ieder nieuw kerkelijk seizoen, weer wordt opengeslagen. Zo kan het ons telkens opnieuw helpen zien welke ontwikkelingen extra aandacht en inzet vragen. Dan wordt dit beleidsplan werkelijk een levend document, dat met ons meebeweegt.

Wij wensen u veel leesplezier, maar vooral veel inspiratie toe.

Anita Haarman, voorzitter van de kerkenraad van de Protestantse Gemeente Ter Apel

Diana Tjeerdsma, voorzitter van de kerkenraad van de Protestantste Gemeente Valthe/Valthermond

Ds Elly v.d. Meulen, predikant van beide gemeenten

1. Werkwijze

We schetsen in dit stukje kort hoe we het hebben aangepakt: de route om tot dit beleidsplan te komen. Toen we startten met dit traject benoemden we dat het een pad van vertrouwen is. Een beleidstraject ingaan is als het ware samen een reis maken. We verwezen bij aanvang naar psalm 121. Het hoopvolle van deze psalm is dat de dichter weet dat tijdens onze reis – terwijl wij onderweg zijn – de Heer ons bijstaat en dat Hij ons hoedt.

Onze huidige tijd stelt ons als gemeenten voor ingewikkelde vragen. Bij een gemeente horen is niet meer vanzelfsprekend en vooral de jongere generatie weten we niet goed meer aan te spreken. Toch zijn we geroepen om in het vertrouwen op God wegen te zoeken om gemeente te zijn. We vertrouwen erop dat de drie-enig God ons de weg zal wijzen.

We hebben het afgelopen anderhalf jaar met de kerkenraad en de hele gemeente(n) nagedacht over wat we belangrijk vinden. Hiervoor hebben twee maal een kerkenraadsdag gehad, twee maal een gemeente-avond belegd en de leeftijdscategorie 40-60 jaar apart uitgenodigd. Uit deze laatste groep is inmiddels een vaste kern ontstaan van circa 25 mensen die vier keer per jaar bijeen wil komen. De leeftijdscategorie 20-30 nodigden we eveneens uit. Hierop kwam geen respons.

Wat we hoorden koppelden we steeds terug en daar is een aantal elementen uit voortgekomen die in onze gemeenten belangrijk gevonden worden: uit al deze genoemde elementen hebben we drie pijlers gedestilleerd. Deze willen we de komende jaren steeds voor ogen houden. Het zijn als het ware drie pijlers die ons de komende jaren bij de les moeten houden.

Dit beleidsplan focust op de algemene richting van beide gemeenten: wat is onze missie (hoe zien we onszelf) en wat is onze visie (hoe zien we de toekomst). De beleidsplannen van het College van Kerkrentmeesters (CvK), het pastoraat en de diaconie als zodanig hebben we buiten beschouwing gelaten. Ze hebben hun eigen verantwoordelijkheid hierin. Bovendien werken pastoraat en CvK in beide gemeenten nog voornamelijk afzonderlijk. Beide diaconieën werken wel steeds meer samen.

We hebben dit traject niet doorlopen om een pak papier te produceren. We hebben geprobeerd zo compact mogelijk te formuleren. Het is onze wens dat dit een levend document wordt, dat ons de komende vijf jaar bij de les kan houden.

2. Waar komen we vandaan?

Hier willen we in het kort iets vertellen over de geschiedenis van beide gemeenten. Sinds 1 januari 2024 werken de beide gemeenten intensief samen. Dit komt tot uiting in gezamenlijke kerkdiensten, activiteiten en gezamenlijke kerkenraadsvergaderingen. Wat we samen kunnen doen, doen we samen. Wat apart moet, regelen we apart.

Maar ook kennen onze beide gemeenten al een lange eigen geschiedenis. En waar je vandaan komt, zegt ook iets over wie je nu bent. Daarom hier een korte schets van de historie van beide gemeenten.

Protestantse Gemeente Valthe-Valthermond: de gemeente is ontstaan door het samenvoegen van twee kerkelijke gemeenten, te weten: de Hervormde Gemeente Odoorn-Valthermond, deelgemeente "Bethel" en de Gereformeerde Kerk van Valthermond. Onder de gemeente ressorteren de dorpen Exloo, Klijndijk, Odoorn, Odoornerveen, Valthe en Valthermond.

Protestantse gemeente Ter Apel: de gemeente is ontstaan na een fusie in november 2009 tussen de Gereformeerde kerk en de Hervormde Gemeente van buitengewone aard, beide te Ter Apel. Na de verkoop van de hervormde "Kapel" worden de diensten in "De Regenboog" gehouden, het kerkelijk centrum dat eerst de naam "Kruispunt" had.

Beide gemeenten hebben dus al een proces van samengaan achter de rug en beide gemeenten namen afscheid van een kerkgebouw. Voor nu is uitgesproken dat de beide gemeenten willen samenwerken waar het kan, maar (voorlopig) niet gaan fuseren. We willen de energie en tijd van vrijwilligers en professionals graag steken in het brandende houden van de lamp van geloof in plaats van een bestuurlijk proces van fuseren in te gaan. Je zou ook kunnen zeggen dat we voorlopig willen investeren in kwaliteit en elkaar beter leren kennen.

Dit betekent dat we een gezamenlijke identiteit hebben, maar ook eigen kenmerken hebben. Dit uit zich er vooral in dat de diensten samen zijn, dat de diaconie steeds meer samenwerkt en dat met name als het gaat over het kerkrentmeesterlijk deel er nog zaken afzonderlijk geregeld moeten worden en ook het pastoraat werkt in beide gemeenten nog afzonderlijk.

3. Missie: hier staan we voor!

- Wij zijn een protestantse gemeenschap die haar oorsprong koestert en tegelijkertijd nooit statisch is, maar altijd in beweging.
- Wij weten ons gedragen door God (Vader, Zoon en Heilige Geest) en verbonden met de medemens.
- In de kerkelijke gemeenschap komen wij we bijeen om te vieren. We vinden de kerkdienst belangrijk: een plek om ons geloof te belijden, ons geestelijk te laten voeden, elkaar te ontmoeten en om onze opdracht tot dienstbaarheid gestalte te geven in de wereld om ons heen.
- In een chaotische wereld willen wij staan voor rust, ontmoeting en gemeenschapszin.

4. Visie: hier gaan we voor!

- Wij geloven dat ieder mens gekend is door God.
- In navolging van Jezus Christus willen we in onze geloofsgemeenschap open en liefdevol naar elkaar omzien, zodat ieder gemeentelid zich gezien voelt.
- Vanuit deze verbondenheid willen wij, geïnspireerd door een diaconale houding, present zijn in de samenleving.
- We zijn in vertrouwen op pad gegaan en laten ons graag verrassen door wat we onderweg tegenkomen. We staan open voor nieuwe initiatieven. We kijken daarbij wel naar wat haalbaar is in onze gemeente. De Heilige Geest zal ons de weg wijzen.

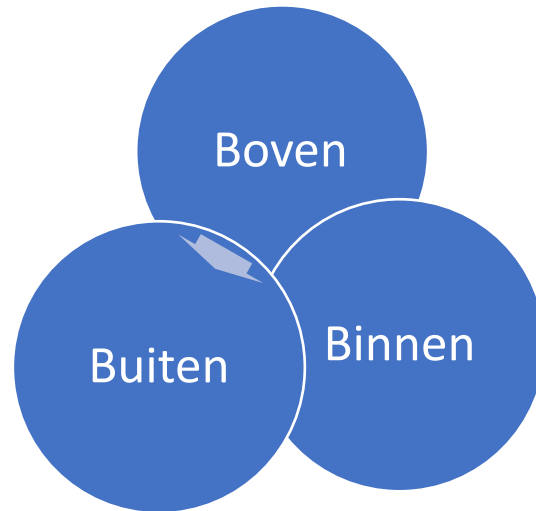
5. Drie pijlers

Dit beleidsplan is gebaseerd op drie thema's die het afgelopen jaar naar voren zijn gekomen. Je kunt ze zien als een kapstok met drie haakjes. Daaronder hangen diverse aspecten van ons gemeente-zijn. Ze zijn niet los van elkaar te zien, maar onderling verbonden en soms overlappen ze elkaar. We noemen ze: boven, binnen, buiten.

Bij **boven** denken we aan de relatie met God, dat kan onze persoonlijke relatie zijn, maar ook gezamenlijk, zoals we dat bijvoorbeeld in de eredienst vieren.

Bij **binnen** denken we aan hoe we met elkaar omgaan. Dit komt tot uitdrukking in zorg voor elkaar dragen (pastoraat), maar ook in de informele ontmoetingsmomenten, zoals bij de koffie.

Bij **buiten** denken we aan hoe we als gelovigen in de samenleving staan.

Schematisch ziet dat er als volgt uit:

Boven – relatie met God	Binnen – relatie met elkaar	Buiten – relatie met de samenleving
<ul style="list-style-type: none"> - Persoonlijk - Eredienst	<ul style="list-style-type: none"> - Pastoraat - Ontmoeting	<ul style="list-style-type: none"> - Diaconie dichtbij - Werelddiaconaat

6. Verder bouwen op de pijlers

Deze drie pijlers zijn de basis van onze gemeente. We willen ze ook gebruiken om te benoemen wat we in onze gemeente willen behouden en waar we de komende jaren aan willen werken.

A. Boven – relatie met God

Dit willen we houden:

- Centraal in het gezamenlijk beleven van het geloof staat de zondagse eredienst. In het afgelopen traject kwam duidelijk naar voren dat een verzorgde, mooie eredienst belangrijk gevonden wordt. Dat willen we graag zo houden.
- De eredienst is van de gemeente: dit komt tot uitdrukking in de medewerking van gemeenteleden bij de voorbereiding van diensten, in het inzetten van lectoren en de liturgisch bloemschikgroep.
- De diensten in de zorgcentra de Paasbergen en Borg Westerwolde zijn belangrijk.

Hier willen we aan werken:

- In het afgelopen traject werd ook uitgesproken dat er wel meer variatie mag in de kerkdiensten. We streven naar het vaker inzetten van een muziekgroep of gospelgroep en incidenteel andersoortige kerkdiensten waar wat meer interactie mag zijn.
- Geloof is in deze tijd niet meer vanzelfsprekend. Ook niet voor mensen die hun hele leven al betrokken zijn bij een kerk. In de verkondiging mag aandacht zijn voor hoe het geloof te verbinden met het dagelijks leven van deze tijd.

B. Binnen – relatie met elkaar

Dit willen we houden:

- We proberen in de gemeente naar elkaar om te zien, zoals dat georganiseerd wordt door het pastoraat, maar ook door de zondagse bloemengroet en door persoonlijke aandacht van de gemeenteleden onderling bij verdriet en vreugde.
- De ontmoetingen doordeweeks, wekelijks of maandelijks georganiseerd door gemeenteleden zelf, zijn belangrijke momenten. Ook de jaarlijkse Paas- en Kerstmiddag en de 40-dagentijdmaaltijd willen we graag behouden. We zijn dankbaar voor de vrijwilligers die dit organiseren.
- De 40-60 groep komt vier keer per jaar bij elkaar. Dit willen we stimuleren.
- Het elke week koffiedrinken na de dienst op zondag.

Hier willen we aan werken:

- De vinger aan de pols houden in hoe het pastoraat georganiseerd is: is het nog behapbaar voor predikant en vrijwilligers?
- Vanuit de 40-60 groep stimuleren dat mensen verantwoordelijkheid willen nemen in bestuur/kerkenraad. Dit is de groep die het moet gaan dragen in de toekomst.
- In het afgelopen traject werd uitgesproken dat gemeenschapszin en gezelligheid erg belangrijk zijn. We willen kijken of we een aantal kleine, haalbare activiteiten kunnen toevoegen, zoals kniepertjes bakken, een film kijken, een keer samen eten, enz. Het moet eenvoudig te organiseren zijn.

Buiten – relatie met de samenleving

Dit willen we houden:

- De manier waarop de beide diaconieën samenwerken en diaconale projecten voor het voetlicht brengen.
- Contact met de christelijke basisschool in Ter Apel in de kind-, kerk-, schooldienst en pannenkoeken eten op Fat Tuesday.
- Samenwerking met maatschappelijke organisaties in de dorpen zoals STAP
- Samenwerking/contact met kerk(en) in de regio, w.o. gezamenlijke diensten met de Kloosterkerk.
- Doorverwijzing van asielzoekers naar CGK Mussel, waar speciale diensten voor hen worden gehouden.

Hier willen we aan werken:

- Samenwerking zoeken met maatschappelijke organisaties in de dorpen en waar mogelijk uitbreiden.
- Een goede communicatie naar buiten, m.n. in een frisse website

7. Huiswerk voor de komende jaren

In dit beleidsplan hebben we niet alles kunnen benoemen. Er zijn ook zaken niet aan de orde geweest, waar we de komende jaren wel over na moeten denken. We geven ze mee als huiswerk.

A. Pastoraat

In de gemeenten is een predikantsplaats van 70%, die in 2029 teruggaat naar 50%. Dit betekent dat de predikant maar ten dele beschikbaar is voor het reguliere pastoraat. Daarnaast is het steeds moeilijker om ouderlingen te vinden voor het bezoekwerk. De gemeente vergrijsd, dus ook het vinden van ambtsdragers en wijkmedewerkers wordt moeilijker. Het is een tegengestelde beweging: we verwachten meer vraag naar (ouderen)pastoraat, terwijl de capaciteit die dat kan bieden afneemt. Het zou goed zijn om op korte termijn na te denken over de invulling van het pastoraat.

B. Jongeren

Ook al is de gemeente vergrijsd, we zijn dankbaar voor de jongere gemeenteleden die meeleven in de gemeente. In het afgelopen beleidstraject hebben we niet alle jongere gemeenteleden kunnen spreken. Hier ligt nog huiswerk, te beginnen met degenen die er wel zijn. Zij zijn ons startpunt. Vandaaruit kunnen we kijken of en hoe we in contact kunnen komen met degenen die minder zichtbaar zijn.

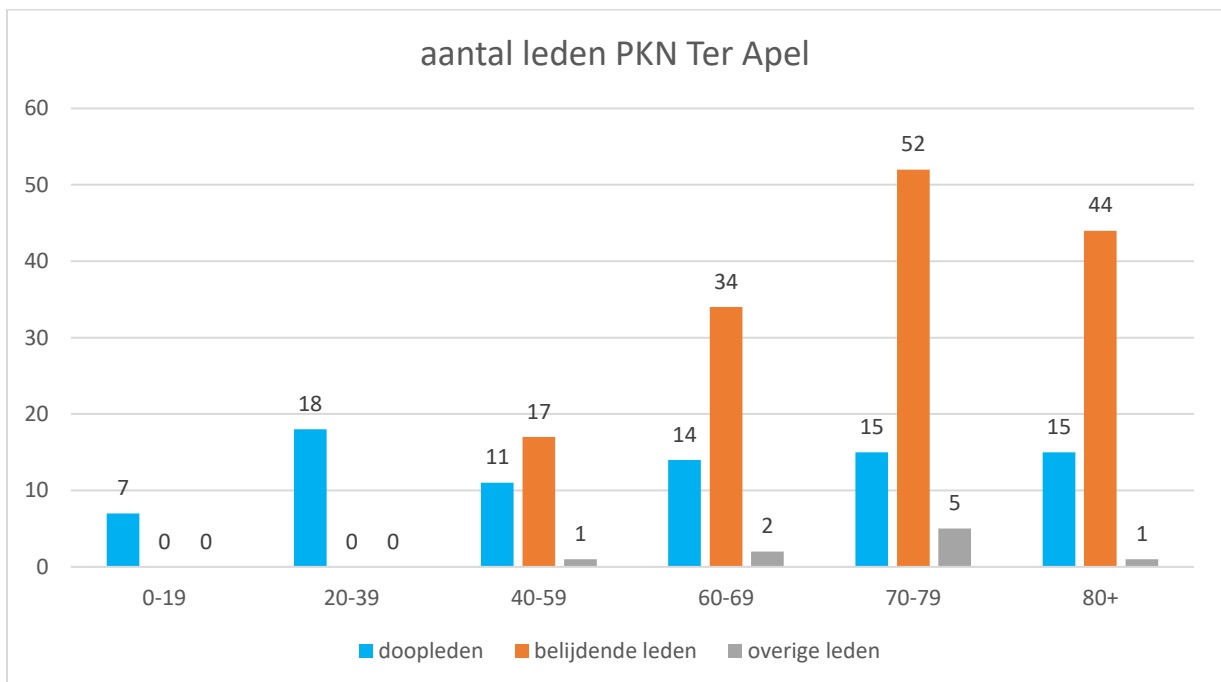
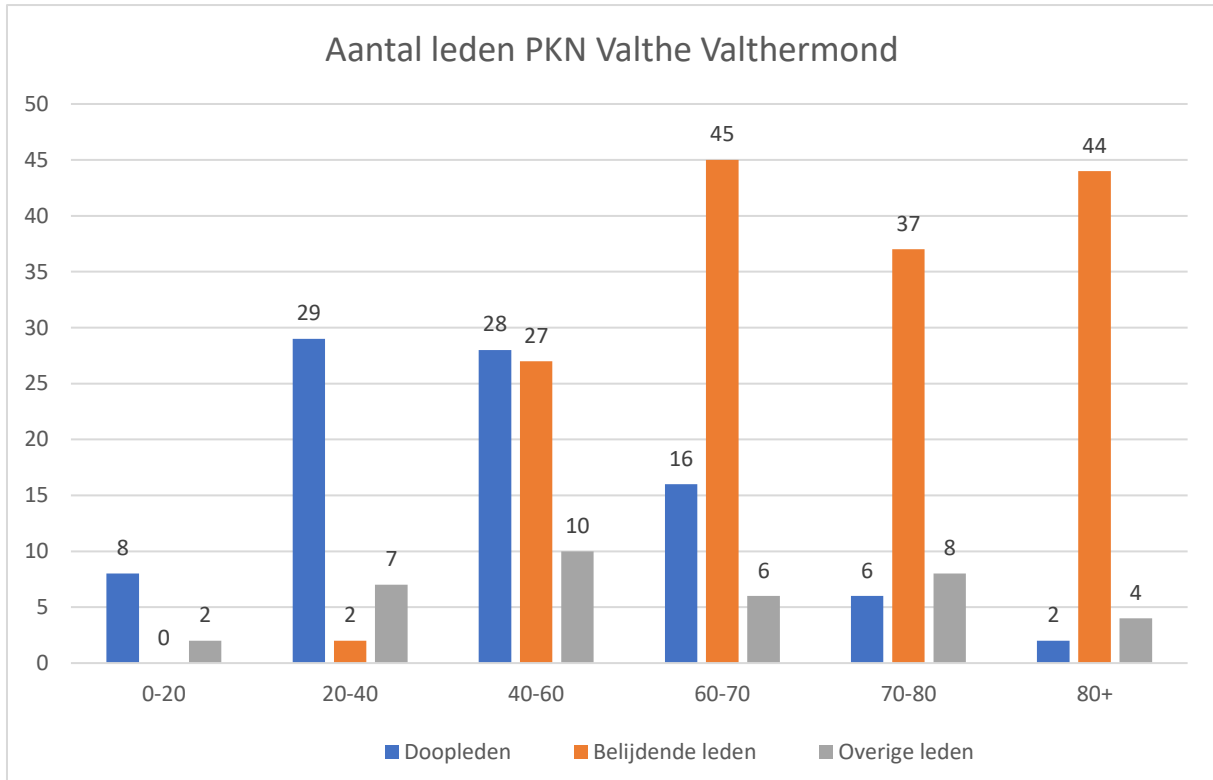
C. Samenwerking tussen beide gemeenten

Beide gemeenten hebben uitgesproken samen te willen werken waar dat kan. We zijn tevreden met hoe dat tot nu toe is gegaan: de samenwerking verloopt soepel en zonder problemen. Maar gezien de vergrijzing van onze gemeenten zullen we ons blijvend moeten bezinnen op de toekomst. Dat is niet af met dit beleidsplan. De komende jaren zullen we moeten nadenken over hoe we de toekomst zien, hoe we duurzaam de lamp brandende kunnen houden en hoe we het bestuurbaar kunnen houden.

D. Bestuur

We verwachten dat het steeds moeilijker zal worden om ambtsdragers en vrijwilligers te vinden en dat de gemeente zal blijven vergrijzen. Dat betekent dat het moeilijker zal worden om alles te blijven doen zoals we het nu doen en dat het blijvend onze aandacht moet hebben hoe we de gemeente bestuurbaar houden met steeds minder ambtsdragers en vrijwilligers.

8. Ledenaantal november 2025

Nawoord

We hebben dit traject met veel plezier samen met de gemeente gelopen. We vinden het traject minstens zo belangrijk als het einddocument. We zien dit beleidsplan dan ook als een levend document. Het is bedoeld om ons bij de les te houden, maar het kan ook steeds aangepast worden aan de dan geldende situatie.

Het heeft ons inziens ook geholpen om dit met beide gemeenten samen te doen, waardoor we elkaar beter hebben leren kennen en er meer eenheid is ontstaan.

Bovendien hebben we gezien dat er best veel gebeurt in onze gemeenten. We willen waarderen wat er al is. Dat is alleen mogelijk door de vele vrijwilligers die op allerlei verschillende plekken in beide gemeenten hun steentje bijdragen. Zo werken we aan en in onze gemeenten als aan een geestelijk huis, waar de gemeenteleden gevoed worden, maar waar ook de toevallige voorbijganger een welkom onderdak vindt.

Motto: 1 Petrus 2:4 en 5a

Voeg u bij Hem, bij de levende steen die door de mensen werd afgekeurd maar door God werd uitgekozen om zijn kostbaarheid, en laat u ook zelf als levende stenen gebruiken voor de bouw van een geestelijke tempel.

